

## 'Of er is één psychologie, of er is er geen' (Duijker, 1959)\*

### NIET EEN OF GEEN, MAAR ALLEMAAL

Je komt het niet vaak tegen als specifieke richting binnen een faculteit en het jaarlijks congres is klein. In 1972 heeft een groep academici binnen de sociale psychologie en antropologie de internationale associatie voor crossculturele psychologie opgezet. Crosscultureel psychologen houden zich voornamelijk bezig met de vraag of psychologische bevindingen universele validiteit hebben. Bijvoorbeeld: als een psycholoog het kerstverhaal gebruikt om te meten of een kind op niveau zit middels zijn of haar capaciteit om details terug te vertellen, is het oneerlijk om dit toe te passen in een land waar geen kerst gevierd wordt. Of: vergelijken we appels met peren als we het ruimtelijk inzicht van twee groepen meten en de ene groep, zoals Marshall H. Segall en collega's dat zo mooi beschrijven, in een *carpented world* is opgegroeid, en de andere groep enkel de vlaktes en ronde hutten in de Kalahari-woestijn kent?

Onze bevindingen zijn tijd- en contextgebonden. Veel van ons denken en doen is onbekend terrein en dat maakt de psychologie een opwindende wetenschap. Uit een recente meta-analyse<sup>1</sup> blijkt dat de balans van 'nature versus nurture' ongeveer 50/50 is, maar wellicht verandert die verhouding met de ontwikkeling van betere en cultureel intelligentere onderzoeksmethodes.

Want hoe 'westers' is de diagnose van Simon Ash wereldberoemde experiment over conformiteit, als twee-derde van de studenten meegaat met de opinie van een groep die expres het verkeerde antwoord geeft, en blijkt dat mensen buiten Europa en Amerika zich veel vaker hieraan schuldig maken (dus niet voor zichzelf denken)? Zoals Bond en Smith<sup>2</sup> opperden: misschien gaat het wel om een ander fenomeen en vindt het collectivistisch publiek gezichtsverlies vermijden belangrijker dan gelijk hebben.

'Gestaltpsychologie is de psychologie' vinden de aanhangers (Duijker, 1959, p.191) en is een kwestie van identiteit en onderscheiden. Maar waarom? Psychologie heeft te maken met communicatie binnen alle opvattingen; niet alleen over wat wij meten, ook hoe we de kennis met de wereld delen. En we kunnen dat beter als we de chaos samen proberen uit te leggen. Moeten we wellicht herzien waarom Japanse leerlingen beter zouden zijn in rekenen als ze maar tien woorden hoeven te leren (43 is vier-tien-drie en 14 is tien-vier versus het Nederlandse drie-en-veertig en veertien)? Welke psychologie gebruiken we om een fenomeen uit te leggen – communicatie, sociaal, neuro, of ...?

Dat is volgens crossculturele psychologen de les. Als wij een diagnose stellen, moeten we ons bewust zijn van ons eigen perspectief. De lenzen waarmee wij observeren, zijn niet neutraal. Zoals Ramses Shaffy zong: 'Zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder, niet zonder ons.' Maar in de wereld van de psychologie ontkomt niemand aan de chaotische context. Daarin zijn wij één.



SELFIE

### Dr. Nathalie van Meurs

is crosscultureel psycholoog en werkt aan de Middlesex University, Londen. Ze studeerde en promoveerde aan de University of Sussex en heeft tijdens, tussen en sinds haar studies bij Randstad USA, Shell International, Oxford Brookes en de Open Universiteit gewerkt.

\* Duijker, H.C.J. (1959). Nomenclatuur en systematiek der psychologie. *Nederlands Tijdschrift voor de Psychologie en haar Grensgebieden*, 14, 172-204. Citaat p.181.

<sup>1</sup> <http://www.biosciencetechnology.com/articles/2015/05/depth-look-historys-largest-genetic-twin-study>

<sup>2</sup> Bond, R. & Smith, P.B. (1996). *Culture and conformity: a meta-analysis of studies using Asch's (1952b 1956) line judgement task. Psychological Bulletin*, 119(1), 111-137.